

Richtlijn Bestandsnamen

onderdeel van de
Richtlijnen Digitalisering Archiefmateriaal

Inhoudsopgave

Richtlijn bestandsnamen documenten en kaarten	3
Instellingscode.....	3
Toegangsnummer.....	3
Inventarisnummer	3
Subdossiernummer	3
Stuknummer	3
Volgnummer	4
Extensie.....	4
Richtlijn bestandsnamen bibliotheekstukken	5
Instellingscode.....	5
Plaatsnummer	5
Volgnummer	5
Extensie.....	5
Richtlijn bestandsnamen foto's	6
Instellingscode.....	6
Toegangsnummer.....	6
Inventarisnummer	6
Doosnummer	6
Paginanummer	6
Fotonummer	6
Volgnummer	6
Extensie.....	7
Voorbeelden van gebruik	8
Uitleg bij de richtlijn	10
Instellingscode.....	10
Toegangsnummer.....	10
Inventarisnummer	10
Subdossiernummer	10
Stuknummer	10
Volgnummer	10
Extensie.....	11

Richtlijn bestandsnamen documenten en kaarten

De bestandsnaam van een gedigitaliseerd document of kaart bestaat uit de volgende onderdelen:

1. Instellingscode
2. Toegangsnummer
3. Inventarisnummer
4. Subdossiernummer (indien van toepassing)
5. Stuknummer (indien van toepassing)
6. Volgnummer (indien van toepassing)
7. Extensie

De Instellingscode, Toegangsnummer, Inventarisnummer, Subfilennummer, Stuknummer en Volgnummer zijn van elkaar gescheiden door het teken 'underscore' (_). De Extensie wordt van het eerdere deel gescheiden door een punt.

Instellingscode

Voor het Nationaal Archief wordt conform standaard ISO 15511 als instellingscode gebruikt:
NL-HaNA

Toegangsnummer

Het toegangsnummer wordt onverkort overgenomen uit ABS/Archeion.
Voor archiefblokken waarvan een niet-geanonimiseerde toegang en een geanonimiseerde toegang bestaan, wordt het nummer van de **niet-geanonimiseerde** toegang gebruikt.

Inventarisnummer

Het inventarisnummer is een alfanumerieke, hoofdlettergevoelige code die onverkort wordt overgenomen uit ABS/Archeion zolang dit niet leidt tot een ongeldige bestandsnaam. Wanneer een inventarisnummer één of meer van de volgende tekens bevat:

 \ / : * ? " < > |

moet het inventarisnummer door Gegevensbeheer eerst worden hernummerd.

Subdossiernummer

Als in de digitale toegang een inventarisnummer is onderverdeeld in subdossiers (subfiles), moet hier het subfilennummer (of de subfile letter) uit de toegang gebruikt worden.

Als in de digitale toegang een onderverdeling in subfiles is toegepast, waaraan geen cijfers of letters zijn toegekend (maar bijvoorbeeld "-", of "*"), moeten deze eerst door Gegevensbeheer worden toegekend, voordat gedigitaliseerd kan worden.

Als in de digitale toegang geen onderverdeling in subfiles is toegepast, kan optioneel een eigen subdossiernummering worden gebruikt.

Stuknummer

Als in de digitale toegang (het EAD bestand) een inventarisnummer is onderverdeeld in stukken (items), moet hier het stuknummer uit de toegang gebruikt worden. Als in de digitale toegang geen onderverdeling in stukken is toegepast, kan optioneel een eigen stuknummering worden gebruikt.

Volgnummer

De wijze waarop een volgnummer wordt toegepast, wordt bepaald door de reden van de digitaliseringsopdracht (projectmatige digitalisering van een collectiedeel of losse digitaliseringsopdracht) en de inhoud van het collectiedeel (één of meerdere afbeeldingen).

- Wanneer een inventarisnummer vanuit een project wordt gedigitaliseerd en het digitaliseringsresultaat uit slechts één afbeelding bestaat, wordt geen volgnummer gebruikt.
- Wanneer een inventarisnummer vanuit een project wordt gedigitaliseerd en het digitaliseringsresultaat uit meerdere afbeeldingen bestaat, wordt een volgnummer gebruikt. Het eerste bestand krijgt volgnummer "1", de overige bestanden worden opeenvolgend genummerd. Indien aan het inventarisnummer een los bestand wordt toegevoegd met een beschrijving van het inventarisnummer, dan krijgt dit volgnummer "0".
- Wanneer een inventarisnummer vanuit een losse digitaliseringsopdracht wordt gedigitaliseerd en de afbeelding na verzending in het digitale archief wordt opgeslagen, wordt een volgnummer gebruikt dat bestaat uit de letter 'P' (voor 'Partieel') gevolgd door een getal. Als getal wordt voor het eerste bestand "1" gebruikt; de volgende bestanden worden opeenvolgend genummerd.
- Wanneer een inventarisnummer vanuit een losse digitaliseringsopdracht wordt gedigitaliseerd en de afbeelding na verzending wordt weggegooid, wordt een volgnummer gebruikt dat bestaat uit de letter 'X' gevolgd door een getal. Als getal wordt voor het eerste bestand "1" gebruikt; de volgende bestanden worden opeenvolgend genummerd.

Extensie

Voor de extensie wordt gebruik gemaakt van een drie-letterige onderkast afkorting behorende bij het bestandsformaat waarin de afbeelding wordt opgeslagen. In richtlijn "03.01.02 Richtlijn bestandsformaat en compressie" wordt per bestandsformaat aangegeven welke afkorting gebruikt dient te worden.

Richtlijn bestandsnamen bibliotheekstukken

De bestandsnaam van gedigitaliseerde bibliotheekstukken bestaat uit 4 delen:

1. Instellingscode
2. Plaatsnummer
3. Volgnummer
4. Extensie

De Instellingscode, Plaatsnummer en Volgnummer zijn van elkaar gescheiden door het teken 'underscore' (_). De Extensie wordt van het eerdere deel gescheiden door een punt.

Instellingscode

Voor het Nationaal Archief wordt conform standaard ISO 15511 als instellingscode gebruikt:

NL-HaNA

Plaatsnummer

Het plaatsnummer bestaat uit het kastnummer, de plankletter en een volgnummer. Het plaatsnummer wordt onverkort overgenomen uit het bibliotheekstelsel. Bibliotheekstukken die nog niet voorzien zijn van een plaatsnummer moeten eerst worden genummerd voordat digitalisering kan plaatsvinden.

Volgnummer

Het formaat van volgnummer wordt bepaald door de reden van de digitaliseringsopdracht: projectmatige digitalisering van een bibliotheekstuk, of een losse digitaliseringsopdracht.

- Wanneer een bibliotheekstuk vanuit een project wordt gedigitaliseerd, wordt een volgnummer gebruikt. Het eerste bestand krijgt volgnummer "1", de overige bestanden worden opeenvolgend genummerd.
- Wanneer een bibliotheekstuk vanuit een losse digitaliseringsopdracht wordt gedigitaliseerd en de afbeelding na verzending in het digitale archief wordt opgeslagen, wordt een volgnummer gebruikt dat bestaat uit de letter 'P' gevolgd door een getal. Als getal wordt voor het eerste bestand "1" gebruikt; de volgende bestanden worden opeenvolgend genummerd.
- Wanneer een bibliotheekstuk vanuit een losse digitaliseringsopdracht wordt gedigitaliseerd en de afbeelding na verzending wordt weggegooid, wordt een volgnummer gebruikt dat bestaat uit de letter 'X' gevolgd door een getal. Als getal wordt voor het eerste bestand "1" gebruikt; de volgende bestanden worden opeenvolgend genummerd.

Extensie

Voor de extensie wordt gebruik gemaakt van een drie-letterige onderkast afkorting behorende bij het bestandsformaat waarin de afbeelding wordt opgeslagen. In richtlijn "03.01.02 Richtlijn bestandsformaat en compressie" wordt per bestandsformaat aangegeven welke afkorting gebruikt dient te worden.

Richtlijn bestandsnamen foto's

De richtlijn bestandsnamen voor gedigitaliseerde foto's is gebaseerd op de richtlijn opgesteld in het project Beelden voor de Toekomst. Een fotobestandsnaam is als volgt opgebouwd:

1. Instellingscode
2. Toegangsnummer
3. Inventarisnummer of doosnummer
4. Fotonummer of paginanummer
5. Volgnummer (indien van toepassing)
6. Extensie

Instellingscode

Voor het Nationaal Archief wordt conform standaard ISO 15511 als instellingscode gebruikt:
NL-HaNA

Toegangsnummer

Het toegangsnummer wordt onverkort overgenomen uit ABS/Archeion, deze zullen per (deel) project worden aangeleverd door de opdrachtgever.

Inventarisnummer

Het inventarisnummer is een alfanumerieke, hoofdlettergevoelige code dat onverkort wordt overgenomen uit ABS/Archeion zolang dit niet leidt tot een ongeldige bestandsnaam. Wanneer een inventarisnummer is aangevuld met het teken asterisk (*) moet dit door Gegevensbeheer worden hernummerd. Indien geen inventarisnummer bekend is, of verwacht wordt dat dit door (her)verpakken snel verandert, wordt als inventarisnummer een '0' ingevuld. Na herverpakken wordt de '0' veranderd in het nieuwe inventarisnummer.

Doosnummer

Het doosnummer is een alfanumerieke, hoofdlettergevoelige code dat onverkort wordt overgenomen uit ABS/Archeion zolang dit niet leidt tot een ongeldige bestandsnaam. Wanneer een doosnummer wel leidt tot een ongeldige bestandsnaam, bijvoorbeeld doordat het een asterisk bevat, moet de doos worden hernummerd door de afdeling Gegevensbeheer voordat wordt gedigitaliseerd. Indien geen doosnummer bekend is, of verwacht wordt dat dit door (her)verpakken snel verandert, wordt als doosnummer een '0' ingevuld. Na herverpakken wordt de '0' veranderd in het nieuwe doosnummer.

Paginanummer

Bij projectmatige digitalisering van een collectiedeel wordt het paginanummer toegepast bij het digitaliseren van genummerde albumpagina's en fotoalbums. Het paginanummer '0' is hierbij voorbehouden aan een eventueel beschrijvingsblad.

Fotonummer

Het fotonummer wordt onverkort overgenomen van het origineel, met als uitzondering dat een underscore of spatie wordt vervangen door een liggend streepje.

Volgnummer

Indien van een foto meerdere digitale versies worden gemaakt (bijvoorbeeld voor- en achterkant) worden de bestandsnamen voorzien van een oplopend volgnummer.

Extensie

Voor de extensie wordt gebruik gemaakt van een drie-letterige onderkast afkorting behorende bij het bestandsformaat waarin de afbeelding wordt opgeslagen. In richtlijn "03.01.02 Richtlijn bestandsformaat en compressie" uit het project NA4All wordt per bestandsformaat aangegeven welke afkorting gebruikt dient te worden.

Voorbeelden van gebruik

Voorbeeld 1:

Inventarisnummer 9 uit toegang 4.CBF bestaat uit één foto. Wanneer deze in projectvorm wordt gedigitaliseerd krijgt het bestand de naam:
NL-HaNA_4.CBF_9.tif

Voorbeeld 2:

Inventarisnummer 1 uit toegang 2.04.82, wordt in zijn geheel in projectvorm gedigitaliseerd. Het 34e bestand krijgt hierbij de naam:
NL-HaNA_2.04.82_1_34.tif

Voorbeeld 3:

Inventarisnummer 31 uit toegang 2.10.36.21 bestaat uit een kistje kaarten met om de 10 kaarten een tabje. Wanneer alleen de 44^e kaart uit dit inventarisnummer wordt gedigitaliseerd krijgt het bestandsnaam:
NL-HaNA_2.10.36.21_31_44_P1.jpg (met gebruik van subdossiernummer)

Voorbeeld 4:

Een mooie kaart op pagina 213-verso in inventarisnummer 174 uit toegang 1.10.72.01 wordt gedigitaliseerd. Het bestand krijgt de naam:
NL-HaNA_1.10.72.01_174_213V.tif

Voorbeeld 5:

3 pagina's van inventarisnummer 12 uit toegang 2.06.059.16 worden gedigitaliseerd, vooraf is vastgesteld dat deze pagina's echter niet zullen worden bewaard in het digitale archief. Ze worden als tijdelijk bestand opgeslagen in JPEG formaat.

De 1^e pagina krijgt bestandsnaam: NL-HaNA_2.06.059.16_12_X1.jpg

De 2^e pagina krijgt bestandsnaam: NL-HaNA_2.06.059.16_12_X2.jpg

De 3^e pagina krijgt bestandsnaam: NL-HaNA_2.06.059.16_12_X3.jpg

Voorbeeld 6:

Een tabel met waterstanden uit het boek met plaatscode 169A36 wordt gedigitaliseerd, vooraf is vastgesteld dat het bestand niet in het digitale archief wordt bewaard. Het tijdelijke bestand krijgt de naam:
NL-HaNA_169A36_X1.jpg

Voorbeeld 7:

De digitale versie in TIFF formaat van een foto uit toegang 2.24.03, Rijksfotoarchief: Collectie Arbeidsinspectie, 1900-1952, inventarisnummer 34, albumpagina nr. 67 krijgt bestandsnaam:
NL-HaNA_2.23.03_34_67.tif

Voorbeeld 8, fotonummer met 8 posities:

De digitale versie in TIFF formaat van een foto uit toegang 2.24.09, Rijksfotoarchief: Collectie Rijksinstituut voor Oorlogsdocumentatie, Positieven Eerste Wereldoorlog [Collectie Rioud] 1914-1918, inventarisnummer 48 fotonummer 158 2819 krijgt bestandsnaam:
NL-HaNA_2.24.09_48_158-2819.tif

Voorbeeld 9, fotonummer met 8 posities:

De digitale versie in TIFF formaat van een foto uit toegang 2.24.09, inventarisnummer 12 fotonummer 157_0173 krijgt bestandsnaam:

NL-HaNA_2.24.09_12_157-0173.tif

Voorbeeld 10:

Een foto met een strookje papier waarop metadata staat wordt twee keer gedigitaliseerd: één keer met het strookje papier zichtbaar, en één keer waarbij het strookje papier is weggekapt. De foto is de 3de foto uit toegang 2.21.006.01 inventarisnummer 249. De jpeg-afbeeldingen krijgen de namen:

NL-HaNA_2.21.006.01_249_3_1.jpg

NL-HaNA_2.21.006.01_249_3_2.jpg

Voorbeeld 11:

Een kaart uit toegang 4.VEL met inventarisnummer 123** wordt gedigitaliseerd. Omdat de twee sterretjes leiden tot een ongeldige bestandsnaam, moet de kaart eerst door Gegevensbeheer worden hernummerd.

Wanneer de hernummerde kaart dan bijvoorbeeld inventarisnummer 123B heeft gekregen, wordt de bestandsnaam:

NL-HaNA_4.VEL_123B.tif

Uitleg bij de richtlijn

Instellingscode

Aan de bestandsnaam moet af te leiden zijn van welke organisatie het bestand afkomstig is, aangezien de rest van de bestandsnaam alleen geldig is binnen de context van het Nationaal Archief. Inventarisnummers hebben alleen een betekenis binnen een toegang, en het toegangsnummer is specifiek voor het Nationaal Archief. De gekozen vorm voor de instellingscode is een standaard in de museum- en bibliotheekwereld.

Toegangsnummer

De keuze voor toegangsnummer als tweede deel van de bestandsnaam is gebaseerd op de wens dat een bestandsnaam uniek verwijst naar een archiefdeel. Na een hernummering van originele archiefstukken, moet een bestandsnaam gemaakt voor de hernummering niet na de hernummering naar een ander archiefstuk kunnen wijzen. Doordat na hernummeringen van archieven ook nieuwe toegangen met nieuwe toegangsnummers worden gemaakt wordt deze wens gehaald.

Inventarisnummer

De combinatie toegangsnummer/inventarisnummer geeft een unieke identificatie van een archiefdeel. Gelet op de wens dat bestandsnamen uniek naar archiefdelen wijzen is ervoor gekozen om het inventarisnummer als derde deel van de bestandsnaam op te nemen. Bij digitalisering kan het voorkomen dat tekens die voor inventarisnummers gebruikt worden niet geldig zijn in bestandsnamen. De afdeling Gegevensbeheer moet in zo'n geval het inventarisnummer van het originele stuk wijzigen.

Subdossiernummer

Het subdossiernummer beschrijft het *subfile* niveau uit EAD. Als een inventarisnummer in de EAD is onderverdeeld in subfiles, moet het nummer hier worden gebruikt. Wanneer de EAD geen subfiles gebruikt maar in het fysieke dossier wel een onderverdeling is gemaakt in bijvoorbeeld tabjes, mag hier een eigen subdossiernummering worden toegepast.

Stuknummer

Het stuknummer beschrijft het *item* niveau uit EAD. Als een dossier in de EAD is onderverdeeld in items moet het nummer hier worden gebruikt. Wanneer dit zou leiden tot ongeldige bestandsnamen, doordat ze in de toegang niet genummerd zijn maar vooraf worden gegaan door streepjes of bolletjes, moeten ze door de afdeling Toegangen worden hernummerd.

Wanneer de EAD geen items gebruikt, maar het fysieke dossier wel in logische eenheden kan worden opgedeeld, mag hier een eigen stuknummering worden toegepast.

Volgnummer

Het volgnummer is nodig wanneer het digitaliseren van een archiefdeel meer dan één bestand oplevert. Dit is bijvoorbeeld het geval wanneer een archiefdeel uit meer dan één archiefstuk bestaat, of wanneer van één archiefstuk de voor- en achterkant wordt gedigitaliseerd.

De optionele lettercode wordt toegepast bij losse digitaliseringsopdrachten door de afdeling Repro. Aan de bestandsnaam is te zien met welk doel het bestand is gemaakt (verzenden en opslaan, of alleen verzenden), en bij latere terugkoppeling van een klant is aan de bestandsnaam direct te zien of het bestand is opgeslagen.

Extensie

De extensie wordt gebruikt om aan te geven welk type bestand is gebruikt bij de opslag van het bestand. Aangezien de te kiezen opslagformaten in een andere richtlijn zijn uitgewerkt, en de extensie per opslagformaat verschilt, wordt voor de juiste extensie verwezen naar de desbetreffende richtlijn.